

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Nekatera liturgična vprašanja.

(Fr. Ferjančič.)

Na lanskem cerkvenoglasbenem poučnem tečaju v Ljubljani sem obravnaval nekatere liturgične zadeve. Da se na takih cerkvenoglasbenih kurzih razpravljajo tudi liturgična vprašanja, je sploh običajno in tudi potrebno, saj cerkvene glasbe ne more prav umeti in izvrševati, komur niso znani cerkvenoglasbeni liturgični predpisi. Cerkvena glasba je z liturgijo v najtesnejši zvezi, je bistven del svete liturgije. V liturgičnih zadevah pa ima pravico govoriti le sv. Cerkev; torej tudi glede cerkvene glasbe. V cerkveni glasbi ne sme odločevati privatni okus tega ali onega organista, tega ali onega župnika, tudi ne okus vernega ljudstva; ne, kakšna mora biti cerkvena glasba pri službi božji, o tem ima v prvi vrsti govoriti sv. Cerkev. In sv. Cerkev je tudi govorila in določila, kakšna bodi cerkvena glasba; zato mora organist in vsakdo, ki ima opraviti s cerkveno glasbo, poznati v tem oziru voljo sv. Cerkve in se jej ponižno pokoriti.

Kakšna mora biti cerkvena glasba po volji sv. Cerkve, spoznamo deloma iz raznih liturgičnih knjig, kakršne so na pr. missale, rituale, caeremoniale episcoporum i. dr., deloma iz odlokov cerkvenih zborov, deloma iz okrožnic in pisem rimskih papežev (posebno znamenito tako pismo iz zadnje dobe je slavnoznani „motu proprio“ sedanjega sv. Očeta Pija X. z dne 22. novembra 1903), deloma iz odlokov kongregacije za sv. obrede. Ta za cerkveno glasbo tako važna kongregacija se latinsko imenuje „Sacrorum Rituum Congregatio“, kar se navadno zaznamuje z začetnimi črkami S. R. C. V teku časa se je nabrala lepa kopica raznovrstnih cerkvenoglasbenih določb.

Ker mi je bil na zgorej omenjenem poučnem tečaju čas zelo kratko odmerjen, moral sem se seveda omejiti le na nekatere take odloke. Da bi pa bila razprava kolikor mogoče praktična, postavil sem za podlago razna vprašanja, ki so v zadnjem času od nekaterih vestnih gospodov organistov došla deloma uredništvu Cerkvenega Glasbenika, deloma meni samemu. Ker me je že ta in oni interpeliral, zakaj ne objavim rešitve onih vprašanj v Cerkvenem Glasbeniku, hočem to sedaj storiti. Ako bi se katero izmed stavljenih vprašanj zdelo v dvajsetem stoletju nekam čudno,

moram pripomniti, da je precej vprašan zastavil sicer jako marljiv organist, ki pa deluje v nekem kraju izven kranjske dežele, kjer so se cerkveno-glasbeni liturgični predpisi do najnovejšega časa še zelo zanemarjali.

Toda preidimo k vprašanju samim!

1. „*Na božič med sv. mašo o polnoči in ob 10. uri se pri nas pojó navadno slovenske božične pesmi. Ali se sme to trpeti?*“

Brez dvoma ima g. organist tu v mislih peto sv. mašo. Gledé pete sv. maše ne dela sv. Cerkev nobene razlike, ali se poje ista na sv. večer ali kak drug dan. Premnogokrat že je sv. Cerkev določila, da se pri peti sv. maši nikdar ne sme peti v domačem, temveč le v latinskem jeziku, in nič ne dé, naj je maša tako imenovana „missa cantata“, pri kateri mašnik sam poje nekatere oddelke, ter mu pevci odpevajo, ali naj je „missa solemnis“, pri kateri mašniku strežeta vsaj dijakon in subdijakon. Da je le sv. maša peta, je uporaba domačega jezika izključena, in to po mnogih odlokih, kajti kljub temu, da je sv. Cerkev to že davno določila, so vendar tudi v poznejših časih od raznih strani vedno iznova potrkali v Rimu, ali bi se ne dalo to kako predrugačiti in olajšati. Toda vsi ti poizkusi so bili brezuspešni; v tem vprašanju je bil Rim vedno trdovratno dosleden. Omenjam n. pr. odloke kongregacije za sv. obrede z dne 22. marca 1862, 10. decembra 1870, 21. junija 1879; nadalje generalni dekret z dne 22. maja 1894, ki se v prevodu doslovno tako glasi: „Vsi spevi v domačem jeziku so sploh prepovedani pri vseh mašah, ki se ali slovesno (to je z leviti), ali samo s petjem obhajajo, in sicer tako, da gledé vseh onih spevov, ki jih rubrike predpisujejo v liturgičnem jeziku, nihče ne sme drugih pridedovati ali vmešavati, in kjer bi kaka navada nasprotovala temu odloku, mora se ista kot zloraba in potvara kratko malo odstraniti“. Mislim, da so to dovolj jasne in krepke besede. Vendar ne smem prezreti še sv. Očeta Pija X., ki v svojem „motu proprio“ doslovno pišejo: „Pravi liturgični jezik rimske Cerkve je latinščina. Vsled tega je pri slovesnih liturgičnih opravilih prepovedano peti v domačem jeziku kake dežele. Še mnogo manj se dovoljuje peti v domačem jeziku stalne ali pa menjajoče se dele pri maši in oficiju“. In če tudi to še ni dovolj, omenjam še drugo ljubljansko sinodo z leta 1908., kjer isto poudarja, ko je govorjenje o dolžnostih organistovih.

Toliko odlokov, kaj ne? — In vendar koliko se še dandanes greši zoper te odloke, ko se na mnogih krajih pri peti sv. maši poje v domačem jeziku ali vse, ali vsaj nekatere speve! Ali nimamo dovolj drugih prilik za petje v domačem jeziku, da bi ga morali zoper vse cerkvene določbe vsiljevati tudi pri petih ali celo slovesnih sv. mašah? Pač zadnji čas je, da se otresemo take skrajne malomarnosti!

Da se končno povrnem h gorenjemu vprašanju, svetujem, ako se že na vsak način hoče pri polnočnici peti kaj slovenskega, naj se poje slovenska božična pesem pred sv. mašo takoj po končanih jutranjicah, med tem ko se duhovščina v zakristiji napravlja; druga božična pesem pa se lahko zapoje takoj po končani sv. maši. In da se pri takih prilikah za-

poje tudi kaj v domačem jeziku, je celo naravnost priporočati. Kjer pa niti to ne zadostuje, nasvetujem še zadnje radikalno sredstvo, da se namreč peta maša opusti ter se obhaja navadna sv. maša, pri kateri se sme vse peti v domačem jeziku. Po mojih mislih se obhaja pri nas vse preveč petih maš; peta sv. maša naj bi bila le tamkaj, kjer se res vsestransko ustreza liturgičnim predpisom.

2. *„Ker je „Credo“ zelo dolg, ali bi ne bilo dovoljeno peti samo nekatere odstavke, druge pa recitirati?“*

No, to me veseli, da se vprašanje ne glasi tako-le: „Ker je Credo zelo dolg, ali bi ne bilo dovoljeno peti samo nekatere odstavke, druge pa izpustiti?“ Kajti tako so res še do nedavnega časa delali razni skladatelji in organisti, da so „Credo“ (kakor tudi „Gloria“) svojevoljno krajšali. G. organist, ki je zastavil gorenje vprašanje, ve torej dobro, da je tako krajšanje nedopustno; o tem niti ne vpraša, zato tudi jaz o tem ne govorim dalje. Le mimogredé omenjam, da ako bi res še kje imeli kaj takih maš z okrajšanim tekstom, naj jih vendar enkrat za vselej odstranijo s kora. Vprašuje se torej le, ali se sme nekatere odstavke v „Credo“ recitirati? In na to vprašanje odgovarjam, da to ni dovoljeno. Kongregacija za sv. obrede je večkrat že izjavila, da se mora „Credo“ ves peti, tako že z odlokom 10. marca 1657, nadalje z odlokom 7. septembra 1861, in zlasti tudi z generalnim dekretom 22. maja 1894, kjer je rečeno, da se pri drugih mašnih spevih sme s petjem vrstiti tudi recitacija, izvzet je edino le „Credo“. Sv. Cerkev hoče s temi odloki poudarjati, da so vse verske resnice enako važne; zato ne gre, da bi nekatere resnice „recitando“ bagatelizirali. Mnogi strokovnjaki so pa dandanes tega mnenja, da je tu prepovedana le na pol glasna recitacija („*submissa voce*“), da je pa tudi v „Credo“ dovoljenô, recitirati posamezne odstavke glasno in razločno in v gotovem ritmu.

Sicer pa tudi „Credo“ ni tako grozno dolg, ako se poje čvrsto in pravilno. Čudno se mi tudi zdi, zakaj se ne poje pri nas bolj pogostoma koralni „Credo“, zlasti tretji v vatikanski izdaji, ki je tako melodijozen in lahak. Ta pač ni predolg, ker se čisto pravilno izpoje lahko v treh in pol minutah.

3. *„Ker nameravam v kratkem pričeti z graduali, prosim, kako je s tem početi ob navadnih petih sv. mašah? Gradual je precej dolg, a po končanem berilu do evangelija je čas prav kratek. Prosim, kaj mi je storiti v tem slučaju, da zadostim liturgiji, obenem pa ne pridem v zamero pri celebrantu in ljudstvu?“*

Najprvo rečem, da bi bilo več kot čudno, ako bi celebrant zameril organistu, da se ta trudi zadostiti liturgičnim predpisom. Ali se more sploh govoriti o kaki celebrantovi zameri, ako sv. Cerkev ukazuje, da se gradual ne sme izpustiti? Ravno nasprotno, celebrant mora še celo zahtevati od organista, da se ravna po cerkvenih predpisih. Da se pa gradual pri peti sv. maši vsaj popolnoma ne sme izpustiti, je razvidno iz več odlokov kongregacije za sv. obrede, n. pr. z dne 7. avgusta 1875 ali 29. decembra 1884.

Pravim: vsaj popolnoma se ne sme izpustiti, kajti ako se gradual spremlja z orglami, je dovoljena tudi recitacija, vendar — če je mogoče — naj bi se pel vsaj en verz. Tudi ljudstvo ne bo zamerilo, ako se mu o priliki pojasni pomen tega speva in ukaz sv. Cerkve. Kjer sem jaz vpeljal graduate, se nismo posluževali recitacije, temveč peli smo cel gradual večglasno; mašnik je po končanem listu rade volje počakal, da smo izpeli svoj gradual, ljudstvo pa tudi ni godrnjalo, temveč je rado poslušalo lepo ubrano večglasno petje. In da mašnik takrat nekoliko počaka in posluša petje, se kaj lepo ujema z nekdanjo navado v sv. Cerkvi. Kakor piše benediktinec Johner, je bil v prejšnjih časih gradual posebno odličen spev, med katerim ni imela duhovščina pred oltarjem nobenega liturgičnega opravila, temveč je samo poslušala petje. Zakaj bi torej tudi dandanes duhovnik ob tem spevu nekoliko ne postal in poslušal? Sicer pa — kakor rečeno — se sme gradual tudi recitirati, in v tem slučaju bo mašnik še manj časa čakal. Za spremljevanje recitacije bo organistu posebno dobro došel Schildknechtov Opus 19. „178 Kadenzen für die Orgel zum Gebrauche beim Recitieren komponiert“, o čemur sem obširneje pisal v 2. številki Cerkvenega Glasbenika l. 1893.

Gospod organist pravi v gorenjem vprašanju, da namerava v kratkem pričeti z graduali, ne omenja pa čisto nič, ali je že pričel ali vsaj namerava pričeti tudi z drugimi spremenljivimi mašnimi spevi, kakršni so introit, offertorij in komunija. Da se introit ne sme opustiti, je razvidno iz odloka kongregacije za sv. obrede z dne 11. septembra 1847. Kdaj pa naj se prične peti introit? Do najnovejšega časa so se vse učne knjige sklincevale na nek star odlok S. R. C. z dne 14. aprila 1753, in v tem zmislu piše tudi še benediktinec Birkle v svoji knjigi „Der Choral“: „Introit se ne sme pričeti, dokler duhovnik ne prične sv. maše“. To pa ne velja več. V novi izdaji vatikanskega „Graduale“ nahajamo namreč opombo, da se introitus prične peti „accedente sacerdote ad altare“, t. j. ko gre mašnik k altarju. In s tem smo se zopet približali staremu običaju, da se je namreč introit pel tedaj, ko je imel škof s svojo duhovščino slovesen vhod v cerkev.

Gledé zadnjih dveh spremenljivih spevov, „offertorija“ in „komunije“, je kongregacija za sv. obrede dne 10. januarja 1852 določila, da se nikdar ne smeta izpustiti, pač pa se smeta, ako se pri peti sv. maši orgla, na polglasno („submissa voce“) recitirati. „Motu proprio“ dovoljuje, da se sme ofertoriju — ako dopušča čas — dodati še kratek motet v latinskem jeziku, čigar tekst je potrdila sv. Cerkev.

Toliko mimogredé o spremenljivih mašnih spevih. (Konec prih.)

Zakaj ni bolje?

*K*aterega zavednega cecilijanca ni že obsla misel, zakaj vendar je za cecilijansko idejo tako malo resničnega zanimanja! Priznamo: ideja napreduje, a zdi se, da le bolj v nekem manjšem, odbranem krogu. In

vendar je cecilijansko društvo poklicano, da ravno sedaj, ko se naše ljudstvo po Marijinih družbah in čiščenju presv. R. T. versko probuja, z gojenjem in razširjanjem lepega cerkvenega petja vodi in ohranja naše pobožnosti na obstojni višini.

Ne prikrivajmo si resničnega položaja! Tihotno in skromno deluje cecilijansko društvo — in zato se zdi, kakor bi ga ne bilo. Pastoralne konference, na katerih se je obravnavalo o koralu in ljudskem petju, in njih odmev v škofijskem listu se ne smejo tako hitro pozabiti. Zazeblo je človeka v srce, ko je čul, kako se je kar naravnost odklanjalo cecilijansko stremljenje, ironiziralo naše prizadevanje, zagovarjalo slovensko petje in missa cantata . . . Prišlo je na dan, kako malo se umeva in loči liturgično petje od neliturgičnega, kakšna revščina vlada v razumevanju koralu . . . Če je pa nad surovim lesom takó, kakor še-le nad suhim!

Tukaj naj zastavi cecilijansko društvo oz. Cerkevni Glasbenik več bojnega duha v list! Preponižni in tihi smo, zato se že vsak glasbeni idiot čuti poklicanega udrihati po nas. Sicer je že lansko leto predsednik društva na cerkv. glasbenem tečaju dovolj krepko in jasno označil naše stališče, a to bi ne smelo iti mirno mimo nas, njegova programatična predavanja je treba pogosto povdarjati in pojasnjevati in pisati tako, da nas morajo slišati in upoštevati tudi tisti, ki hočejo prezirljivo mimo!

Ali bi ne kazalo, da se o tem javno v listu pomenimo?¹⁾

Quousque tandem?

(Dr. Fr. Kimovec.)

(Konec.)

Prav zato tudi Haydnove skladbe zaradi tega, ker je tudi enako strukturo v Kyrie uporabljal, še niso cerkvene, in naj si je bil še tako pobožen. Pobožnost sama še ni porok, da se mož glede duha in okusa, ki naj preveva cerkvene skladbe, ni mogel zmotiti.²⁾

Palestrina — to je g. predavatelj dobro povedal — ni prišel zato do časti „kneza cerkvene glasbe“, ker je koral uporabljal, pa tudi ne le zato — kar je isti gospod trdil — ker je vse glasbene pridobitve, ves razvoj do tedanjega časa z najvišjo umetniško spretnostjo uporabil, ampak ker so njegove skladbe polne tistega oživljajočega duha, ki ga diha koral, ker

¹⁾ Dodatek uredništva. — Hvaležni smo gospodu dopisniku za njegove uvaževanja vredne besede, ki jih je tudi nam govoril iz srca. Tudi mi popolnoma uvidevamo, da je treba vsekako bolj odločno in sistematično iti v boj bodisi zoper razne predsodke, ki jih ozir cerkvene glasbe dannadan srečavamo tudi pri nas na Slovenskem in to celo tam, kjer bi smelo zanje najmanj mesta biti, — pri mnogih gg. duhovnikih, potem pa tudi v boj zoper vso malomarnost in ves nered, ki se ga je po naših korih zadnje čase — žal — zopet obilno nabralo.

²⁾ Saj bo g. dr. Klafskemu znano, da se je n. pr. veliko pobožnih svetih mož tako zmotilo, da je morala cerkev pod smrtnim grehom prepovedati njih spise brati: na „indeks“ jih je dejala.

nam vzbujajo okus po njem, ker se napevi po svojem ustroju najbolj bližajo koralu in seveda tudi zato, ker je znal Palestrina to s čudovitim umetniškim čuvstvovanjem združiti. Saj Motuproprij tudi izrecno zahteva poleg drugih — ne manj važnih določeb — da mora cerkvena skladba, če hoče res to ime zaslužiti, tudi prava umetnina biti¹⁾. Vendar pa to, da je kaka skladba res umetnina sama na sebi, še ne določa nje cerkvenosti, temveč duh, okus po koralu je, ki se mora še pridružiti. Da mora biti prava umetnina, je nje integralen, nikakor pa ne edini bistveni znak.

V dokaz kako so Mozartove (in ker sta Mozart in Haydn tako sorodna po duhu in obliki, saj je Mozart Haydna vedno tako visoko cenil tudi glede cerkvene glasbe) sorodne skladbam Palestrinovim, popolnoma enake klasični polifoniji, ki jo sv. Oče kot vzor stavi v svojem Motupropriju, je Nilijev zbor zapel Kyrie iz neke vokalne Mozartove maše. In resnično je bil zložen popolnoma v duhu klasične polifonije, tako da bi se vsakdo čutil, kdor Mozartovih in Haydnovih instrumentalnih skladb ni slišal, kako je mogoče tako resno glasbo necerkveno imenovati. Iz tega spretno izbrana zgleđa je g. predavatelj takole sklepal: tej obliki in duhu nihče ne more nič prigovarjati, torej je Mozart v vsem cerkven. Seveda — je dejal — je instrumentalno moral pač drugače skladati, saj ni mogel instrumentalne partije kar okoli vokalne skladbe obesiti.

Ko bi bila Mozart in Haydn ustroj melodije, duh in okus, kakor ga je kazal omenjeni zgleđ, ohranila, brezdvoma bi nihče o njiju cerkvenosti ne dvomil, toda to, da je duh in okus s strukturo melodije vred v instrumentalnih skladbah gori omenjenemu zgleđu diametralno nasproten, to je g. predavatelj pozabil (?) povedati. Tudi je pozabil pokazati par zgleđov iz njegovih instrumentalnih skladb, pa bi se bil seveda vsakdo izmed poslušalcev moral prepričati, da imamo za dvome o Mozartovi cerkvenosti, če drugega ne, vsaj trdno podlago. Zakaj ni povedal, da n. pr. Mozartova najboljša maša „Krönungsmesse“, ki se je brez dvoma zanjo zelo potrudil, do polovice ali še čez sestoji iz opere „Cosi fan tutte“?*) Ali pa naj bi bil n. pr. iz kake Haydnove maše pokazal, kako pevski glasovi, zlasti violine kozolce prevračajo liki srboriti dečki po prašni cesti. Če naj bodo predavanja v Leonovi družbi znanstvena, čemu tako enostransko postopanje?*)

In da se še s par besedami pomenimo o takozvanem „konvencionalizmu“, ki ga sv. Oče v Motupropriju z gledališkim slogom vred

¹⁾ Biti mora (cerkv. glasba) prava umetnost. M. pr. I.

²⁾ Če so stari jemali večkrat napeve svetnih tekstov kot motive tudi za cerkvene skladbe, je bilo to nekaj čisto drugega; takrat se je svetna glasba v cerkvi učila in je bila po duhu in strukturi in okusu cerkveni podobna, je iz nje zajemala, tukaj pa cerkvena glasba „spominja na motive in jih naravnost jemlje, kakoršni so v navadi v gledališčih“. (Motu pr. II. 5.)

³⁾ V tem oziru moram g. predavatelju v zgleđ staviti prof. Gollerja, ki je 4. junija pri svojem predavanju: „Evharistija in glasba“ poleg enega instrumentalnega „Tantum-ergo“ Mozartovega pokazal tudi njegov krasni „Ave verum“ in enako lepi „Adoramus te Christe“.

zametuje. Errare humanum est — da se torej tudi dr. Kafsky lahko zmoti, ni nič čudnega. Konvencionalizem, kakor ga Motuproprij obsoja, je g. predavatelj nekako za 100 let prekesno nastavljal. Da se prav razumemo, naj navedem par stavkov iz Motuproprija, ki ta izraz osvetljujejo. — „Treba je tembolj oprezno na to paziti, da kompozicije . . . nič posvetnega na sebi nimajo, ne spominjajo na motive običajne v gledališčih, in da tudi po zunanji obliki niso tvorjene po posvetnih skladbah“. — „Najmanj . . . primeren je oni gledališčni slog, ki je bil v preteklem stoletju zelo razširjen, posebno v Italiji. Ta je po svoji naravi v največjem nasprotju z gregorianskim koralom in klasično polifonijo in s tem z najvažnejšim zakonom vsake dobre cerkvene glasbe. Sploh se notranji ustroj, ritem, in takozvani konvencionalizem tega sloga le kaj slabo prilega zahtevam prave liturgične glasbe.“ „Ni torej dovoljeno (Kyrie, Gloria, Credo itd.) iz ločenih kosov tako sestaviti, da je vsak teh kosov posebna samosvoja skladba, ki se more od ostalih odtrgati in z drugo nadomestiti.“ „Sploh se mora posebe velika zloraba obsojati, kakor da bi bila liturgija le v drugi vrsti in sicer kot dekla glasbe, dočim mora vendar glasba del liturgije in nje ponižna dekla biti“.

Kako se s temi določili sklada zunanja oblika večine maš Haydnovih in Mozartovih? Kje ima mesta v teh zahtevah njih sonatna in simfonična oblika? Kako je mogoče v sklad spraviti dejstvo, da pri teh mašah ne določa besedilo, liturgija oblike in značaja glasbi, ampak se mora liturgično besedilo ukloniti že vnaprej konvencionalno določeni obliki glasbe? Če je glasba del in ponižna dekla liturgije, zakaj se včasih besedilo tako trga in brez zmisla ponavlja, na drugih krajih opušča?

Tekom predavanja je padla tudi beseda proti „objektivnosti“ v cerkv. glasbi, češ objektivnega sloga ni, zakaj tudi skladbe komponistov, ki se nam zde „objektivne“, so popolnoma subjektivne, ker je komponist to, kar je zapisal, živo občutil. — Meni se zdi, da sta subjektivno pa občuteno dve reči, ki se nikakor ne krijeta. Celó to trdim, da skladba, ki ni občutena, ne more biti umetnina, ni cerkve vredna, ker ni resnična. In hkrati mora najgloblje občutena skladba najbolj cerkvena in najbolj objektivna biti, seveda občutena s stališča in v smeri, ki ji je kot liturgični skladbi določena. Za to ne zadostuje kakršnokoli osebno religiozno čustvovanje, ne katerokoli pobožnostno čustvo ali vsakršno malovredno sladkobno solzavo religiozno razpoloženje brez poznanja kremenite notranje pobožnosti. To je tista velika usodna zmota, ki meni, da pobožnost obstoji v čustvenosti, ko je vendar sedež prave pobožnosti le v volji z razumom osvetljeni.

Motuproprij zahteva, da mora cerkv. glasba splošna biti v tem zmislu, da se ji mora značaj cerkvene glasbe ohraniti; čeprav se posebnosti raznih narodov tudi v cerkv. glasbi smejo pokazati, pa se morajo „vendar splošnemu značaju cerkv. glasbe tako podrediti, da nihče, ki pripada drugemu narodu, ne bo poslušajoč jo, dobil vtiska, ki bi ne bil dober“.

Ali se torej pravi zlorabljeni izraz objektivnost, če jo Motuproprij sam zahteva, čeprav izraza ne rabi? In ali se more splošno o Haydnovi in Mozartovi cerkv. glasbi reči, da ne dela na mnogo narodov vtiska, ki bi ne bil dober? —

Po predavanju so se med drugim oglasili k besedi še prelat dr. Swoboda, ki je kot glavno zaslug predavateljevo povdarjal, da je prvič pojmu konvencionalizma v Motupropriju pravi pomen izluščil, drugič pa, da je opozoril na to, da bi se morda tudi pri Haydnu kako mesto našlo, kjer bi bil koral uporabljal, da se tako še bolj pribije, da je Haydn resnično cerkven. — Jaz bi rad videl sv. Očeta, kako bi bil s takim „pravim“ pomenom zadovoljen.

Znani baročni dr. Schnerich je floriral vnovič s svojim baročnim slogom in vsaj to priznal, da je tudi nekaj baročne glasbe manj lepe. Tudi glede korala, se zdi, se je malo poboljšal, zakaj rekel je, da se mora koral lepo peti, ne dolgočasno. Po pritrjevanju soditi, so poslušalci podrazumeli, da ga nasprotna stranka slabo in dolgočasno poje.

Toliko o tem zanimivem pojavu. Po vsem soditi, se zdi, da se tudi v najhujših zagovornikih prepričanje o cerkvenosti Haydnove in Mozartove glasbe že maje in da hočejo sami sebe motiti, ko svoje mnenje s tako očitvidno trhlimi razlogi podpirajo.¹⁾

C. kr. akademija za glasbo in predstavljačo umetnost, oddelek za cerkveno glasbo na Dunaju.

Pred dvema leti je c. kr. naučno ministrstvo na c. kr. dunajski akademiji za glasbo ustanovilo nov poseben oddelek za cerkveno glasbo s tem namenom, da se gojenci usposobijo voditi cerkveno glasbo v duhu in po določilih motuproprija sv. Očeta z dnem 22. novembra 1903. Oddelek je razdeljen v dva letnika: pouk v prvem letniku ima poglobljen namen gojence tehniško usposobiti oziroma dopolniti v vseh strokah, v drugem jih pa navajati do lastnega samostojnega umetniškega izrabljanja tega tehniško pridobljenega znanja. Poučujejo se vse cerkvenoglasbene discipline, posebna pozornost se obrača na lepo motivično modulacijo, kontrapunkt, kompozicijo, umevanje cerkvenih skladb, posebej še na koral, dalje orgle, dirigranje, prosto improvizacijo itd. Kdor se natančneje zanima, dobi pri vodstvu cerkvenoglasbenega oddelka natančen prospekt gratis in franko.

¹⁾ Da sem zmisel predavanja prav razumel, je dokazala najprej debata, ki se je takoj po predavanju razvila, dalje pa nastop g. prelata dr. Swoboda, ki je pri prihodnjem zborovanju Leonove družbe glede tega vprašanja, rekel bi, na demonstrativen način slovesno izjavil, da je glasbeni učenjak (dr. Klafsky) „eden najtemeljitejših“ in najpomembnejših glasbenih raziskovalcev (einer der tiefgründigsten und bedeutsamsten Musikforscher) neoporečni dokaz doprinesel, po katerem stojita dunajska klasika Mozart in Haydn povsem na podlagi gregorianskega korala in potemtakem na prav eminenten način odgovarjata zahtevam Motuproprija! — Quousque tandem?

Sedež ima ta oddelček v Klosterneuburgu pri Dunaju, kjer je samostan s svojim za lepo umetnost sploh vnetim prelatom Pifflerjem dal na razpolago prostore za solo, stanovanje za duhovnike in pa krasno cerkev, kjer udeleženci praktično izvajajo, kar se v šoli teoretično nauče.

Profesorja sta dva stalno bivala v Klosterneuburgu: kot vodja oddelka prof. Vincencij Goller, znani in priljubljeni cerkveni skladatelj in pa prof. Makso Springer, moderen mož, organist in skladatelj za orgle prve vrste, poleg tega težko če ne najodličnejši harmonizator korala in nedosegljivi improvizator, znan že izza časa, ko je bil organist v benediktinskem samostanu Emavsu v Pragi, ki je ravno po svojem prečudno dovršenem koralnem petju zaslovel po celem svetu.

Z dunajskih oddelkov hodijo še drugi profesorji po nekaj ur na teden v Klosterneuburg za pouk klavirja, gosti, izobrazbo glasu, glasbene zgodovine in estetike; s prihodnjim letom bodo pa že štirje profesorji stalno bivali v Klosterneuburgu, poleg imenovanih še prof. Moissl iz Gradca, znan zlasti po svojem poznavanju nemške cerkvene pesmi in po svojih krepkih polemikah in pa prof. Enders, ki je ravnokar dovršil naš oddelek z odliko in dobil državno premijo in diplomo.

Na tem oddelku se kandidati lahko usposobijo za sledeče stroke: a) kot organist, b) kot dirigent, c) kot učitelj petja na bogoslovskih učiliščih. Izkušnje so dosti stroge. Tako smo n. pr. za prestopno izkušnjo v II. letnik pisali vsega skupaj krog 20 ur klavzure poleg ustmenih izkušenj. Končno usposobljenostno izkušnjo v II. letniku izdelata le oni kandidat, ki dobi v vseh predmetih najmanj red „dobro“; red zadostno pač zadostuje za dovršitev šolskega leta, toda za usposobljenje za samostojno praktično vodstvo cerkvene glasbe bodisi kot dirigent, organist ali učitelj petja na bogosl. učiliščih je to premalo.

Letošnje leto so bili v drugem letniku štirje gojenci, eden med njimi hospitant, v prvem nas je bilo osem, eden izmed teh hospitant. V drugem letniku je eden izmed treh napravil izkušnje z odliko, eden more izkušnjo (le kot dirigent) ponavljati čez šest mesecev, eden je bil pa sploh reprobiran. V prvem letniku je eden pred prestopno izkušnjo odšel, eden jo more deloma ponavljati v treh mesecih, ostale so razen enega spustili v II. letnik brez nevarnejših eksperimentov. Ravnatelj cele akademije Bopp se je jako zadovoljivo izražal o uspehih in je parkrat celo dejal, da se preveč zahteva v enem letu od gojencev: znamenje, da je šola dobra.

Prihodnje leto dobimo že Amerikance, Švicarje in Nemce (iz rajha) na naš oddelek, ki sme imeti največ 24 gojencev, po 12 za vsak letnik. Kaže, da se bo zavod dobro razvil in dosegel stopnjo, ki mu jo je vodstvo in ministrstvo načrtalo: da bo visoka šola cerkvene glasbe po navodilih motuproprija na višku stoječ ne le glede naših domačih avstrijskih razmer, ampak s tega visokega obzornika gledajoč daleč po svetu in kot mogočen svetilnik preganjajoč temo zmot in ugonabljač umišljene pravice starih predsodkov.

Kimovec.

Cerkvenoglasbeni poučni tečaj v Celovcu.

Cerkvenoglasbeni poučni tečaj, ki ga je priredilo podporno društvo slov. organistov na Koroškem v Celovcu 15. do 19. julija, se je za prvi poizkus prav dobro obnesel. Sešlo se je 30 udeležencev, navdušenih Slovencev, ki so vneto poslušali predavanja g. Brvarja, vodja orglarske šole v Celju, ki je sam nosil na svojih ramah težo tega tečaja. Največ pozornosti je posvetil harmoniji, da je razjasnil udeležencem nje osnovne pojme in njih praktično uporabo. Velik del ostalega programa je bil posvečen figuralnemu petju, nekoliko je tudi pripadlo koralu, da se je udeležencem ob kratkem razložila koralna pisava in nje razvoj, razložili principi koralnega ritma, kakor so ga upostavili benediktinci in ki ga je tudi „Vaticana“ sprejela kot svojega. Delec koralnega pouka je prevzel podpisani poročevalec, ko je slučajno se mudeč v Celovcu zadel na razveseljivo dejstvo v tužnem Korotanu.

Liturgični del je oskrbel g. prelat msgr. Ehrlich, ki je tudi tečaj priredil in velikodušno prepustil prostore svojega dijaškega konvikta v ta namen in sploh celi tečaj — če nas vse ne vara — z njemu lastno požrtvovalnostjo financiral. Bodi mu na tem mestu izrečena iskrena zahvala v imenu vseh onih, ki jim je na tem, da se slovenska pesem, zlasti cerkveno petje dvigne v najbolj zapuščeni slovenski župniji na to višino, ki jo ima danes prva.

Obedovali so udeleženci v hotelu Trabesinger, ki ima popolnoma slovenski značaj. Shajajo se v njem slovenska inteligenca, meščanstvo, delavstvo, sploh vsi sloji, da je veselje tja priti; postrežba tako izrazito slovenska, da bi se n. pr. tudi v Ljubljani ta ali oni hotel lahko sem prišel učiti.

Sredo 17. julija zjutraj so vsi udeleženci tečaja s svojim vodjem (g. Brvarjem) vred skupno pristopili k mizi Gospodovi in prejeli sv. obhajilo. Kaj enakega še nismo slišali o nobenem tečaju. Hvale in posnemanja vredno: „Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, ki jo zidajo“ (Ps. 126. 1.).

Popoldne smo pa prav veselo preživeli na Vrbskem jezeru. Posebno v spominu nam ostane otok s svojima zgodovinsko in umetniško zanimivima cerkvama, zlasti pa s svojim blagim župnikom in duh. svetnikom g. Petermanom, ki nas je pričakoval z nekaterimi slovenskimi duhovniki, nam cerkve razkazal, nasitil našega duha, pa tudi vse udeležence ljubeznivo pogostil in nasitil tudi naše telo. Z otoka smo se prepeljali v Poreče, kjer je bil mal cerkveni koncert na nove Mauracherjeve orgle. Igrala sta dva letošnja absolventa celjske orglarske šole, prvi — Korošec — je bil posebno spreten. Nazadnje je še njih vodja sam spretno izvajal par komadov. Izleta se je udeležil tudi gospod prelat msgr. Ehrlich.

V petek po sv. maši s petjem — sploh se je vsak dan pri maši pelo — se je tečaj zaključil, udeleženci so dobili izkaznice o obiskovanju tečaja.

Bog daj, da se kmalu kaj enakega priredi, saj so slovenski koroški organisti silno ukaželjni. Mnoge izmed njih smo videli že tudi na drugih kurzih, znamenje, da iskreno streme za lastno izobrazbo.

Kimovec.

Udeleženci

prvega cerkvenoglasbenega tečaja, ki ga je priredilo podporno društvo slovenskih organistov na Koroškem pod vodstvom gosp. Karola Bervarja (vodja orglarske šole v Celju) v Celovcu od 15. do 19. julija 1912.

1.) Cvirk Mihael, organist v Št. Lenartu pri sedmih studencih.	3.) Bernot Leopold, organist v Kotmarovasi.
2.) Beguš Jakob, organist v Svečah p. Bistrica v Rožu.	4.) Bukošek Franc, organist v Porečah.
	5.) Holmar Tomaž, organist v Žabnicah.

- 6.) Haderlap Franc, organist v Železni Kapli.
- 7.) Hochkofler Janez, organist v Štebnu, p. Malošče.
- 8.) Hudelist Franc, organist v Št. Petru pri Velikovcu.
- 9.) Ilgovc Jožef, organist v Dobrlivasi.
- 10.) Janša Marija, organistinja v Ločah.
- 11.) Keber Anton, organist v Tinjah.
- 12.) Kramole Luka, organist v Št. Danijelu p. Prevalje.
- 13.) Kristel Ferdinand, organist v Mozirju na Štajerskem.
- 14.) Kral Leopold, organist v Slov. Plajberku p. Podgora.
- 15.) Kapus Franc, organist v Bilčovsu p. Bistrica v Rožu.
- 16.) Klinčar Franc, organist v Timenicah p. Škofji dvor.
- 17.) Koprivnik Pavel, organist v Vogrčah p. Pliberk.
- 18.) Kropfič Janez, organist v Podkrnosu p. Žrelec.
- 19.) Kramolc Štefan, organist v Prevaljah.
- 20.) Kocian Simon, organist na Žihpoljah.
- 21.) Lekše Ignac, organist v Grebinjskem kloštru.
- 22.) Marko Kristijan, organist v Dvoru p. Vrba ob jezeru.
- 23.) Nachbar Hugo, organist v Št. Jakobu pri Celovcu,
- 24.) Prek Albin, organist v Borovljah.
- 25.) Pipan Štefan, organist v Kapli p. Svetnavas.
- 26.) Rutar Janez, organist na Dravi p. Podravlje.
- 27.) Roveredo Franc, organist v Št. Tomažu p. Škofji dvor.
- 28.) Štangl Valentin, organist v Šmihelu pri Pliberku.
- 29.) Torkar Jožef, organist na Otoku.
- 30.) Wertschnig Štefan, organist v Škofičah p. Vrba ob jezeru.

Iz odbora Cec. društva v Ljubljani.

Odborova seja dne 16. junija 1912. Navzočni: predsednik P. Hug. Sattner in odborniki: Gerbič, Janc, dr. Mantuani, Premrl, Steska.

Razpravljalo se je o sklepu šolskega leta 1911/12 in o javnih produkcijah učencev. Sklenilo se je, da se boljšim učencem oz. abiturientom podele primerne nagrade.

Za začetek prihodnjega šolskega leta 1912/13 se je določil četrtek 19. sept. Popoldne ob 3. uri vpisovanje novih učencev in preskušnja, od katere je odvisno, kateri se sprejmo.

Pri raznoterostih se je razpravljalo o novih orglah v orglarski šoli, o pogojih pri sprejemu novih učencev in o potrebi razširjenja šole.

Zlasti ta zadnjeimenošana zadeva je postala vedno bolj pereča in ji bo treba posvetiti vso skrb in vse moči, da se čim preje na primeren in ugoden način reši.

Nove orgle v Trbižu v Istriji.

Prošlo spomlad je postavil g Anton Darnič iz Radovljice v Trbižu nove orgle, ki imajo sledečo dispozicijo:

I. Manual: 1. Principal 8', 2. Gamba 8', 3. Oktava 4', 4. Votla flauta 8', 5. Schalmei 8', 6. Dolce 8', 7. Kornetna mikstura 2³/₄'. — II. Manual: 8. Rog 8', 9. Salicional 8', 10. Ljubka flauta 8', 11. Fernflöte 4', 12. Vox coel. 8', 13. Eolina 8'. — Pedal: 14. Subbas 16', 15. Pianobas 16', 16. Okt. bas 8'. — Običajne zveze, štirje zbiralniki, tremolo. Drugi manual je v šaluzijah.

Orgle so tako izborne, da vzbujajo občno pozornost in to po pravici. Intonacija je naravnost umetniška, omenim zlasti Gambo in Schalmey; funkcija tako eksaktna, da je še nisem našel take pri nobenih orglah. Kondukte so kovinaste, ne more in ne mara jih grizti nobena miš, cena pa tako nizka, da ne pride na register niti 400 kron. Opozarjam pa mojstra na nekatere stvari: superoktava ni izpeljana, pianobas je stara reminiscenca iz mehanične dobe, zajemalci so nekoliko premajhni, tremolo ni za cerkev, mikstura bi dala orglam več bleska nego kornet.

Ljubljana, 25. julija 1912.

P. H. Sattner.

Dopisi.

Ljubljana. — Poročilo o frančiškanskem koru ljubljanskem. Naš zbor obhaja letos desetletnico obstanka v tej sestavi. Dne 8. septembra 1902 se je namreč osnoval nov zbor, ki se je seveda že popolnoma prenovil, vendar dve sopranistinji vstrajata že vseh deset let, namreč gospa Jeločnikova, ki se je letos omožila, in učiteljica gospodična Dragica Gomilšek. Tudi učiteljica Milica Odlasek poje že sedem let. Meji moškimi je bil najvstrajnejši g. Ernest Radovič, ki je pa to leto na trgovski akademiji na Dunaju. Iz našega zbora je izšel tudi g. operni pevec Križaj, ki v prostem času še vedno rad zahaja na naš kor in je zlasti v letošnjih šmarnicah vse očaral z jedernatim in krasnim glasom in umetnim prednašanjem. — Zbor šteje danes 29 glasov: 9 sopranov, 8 altov, 4 tenore in 8 basov. Orgle svira sedaj mladi, a zelo nadarjeni učenec Glasbene Matice, gospod Ciril Ličar.

Zbor ima jako težko nalogo, zlasti v devetdnevnici pred božičem, o veliki noči in meseca maja. V tem mesecu je nastopil letos nič manj kot štirinštiridesetkrat. Peli smo v tem času:

Latinske maše: Rheinberger: A-dur, 10 krat; A-moll dvakrat; a capella, 11 krat. Griesbacher: „Mater admirabilis“, 11 krat; „S. Godehardi“, dvakrat; „Maris Stella“, 14 krat. Goller: „Missa S. Clem. Hofbauer“, devetkrat; „S. Gherardi“, osemkrat; „Loretto“, osemkrat; „S. Stephani“, štirikrat; „S. Aloisii“, petkrat. P. H. Sattner: „Missa seraphica“, osemkrat. Mitterer: „In hon. S. Salvat.“, dvakrat; „SS. Trinitatis“, dvakrat; „S. Caeciliae“, štirikrat; „Nom. Mariae“, dvakrat; „S. Cassiani“, dvakrat; „SS. Cordis Jesu“, dvakrat. Filke: „Lurd“, trikrat. Ebner: „S. Spiritus“, dvakrat; „Missa sol.“, enkrat. K. Pembauer: Miss. sol., trikrat; Kersch: „S. Ambrosii“, dvakrat; Zahlfleisch; „S. Paschalis“, enkrat. Witt: „S. Franc. Xav.“, dvakrat.

Offertoria: Mitterer: Beata es, Ave Maria, Veritas mea, Laetentur coeli, Assumpta est, Benedicite, Magnificabitur, Domine Deus. Premrl: Tri „Ave Maria“. Goller: Ave Maria, Domine non sum dignus. Filke: Tui sunt coeli, Terra tremuit, Confirma. Wiltberger: Confitebor. Řihovsky: Beata es, Ave Maria, Diffusa. Greith: Terra tremuit. P. H. Sattner: In me omnis . . . Magnificabitur. Tresch: Domine Deus, Benedicite. Witt: Justorum animae, Diffusa est, Ave Maria, Elegerunt Stephanum, Reges Tharsis, Improperium, Dexteram Domini, Veni sancte, Constitues, Confirma, In virtute. Stehle: Angelus Domini. Foerster: Ascendit. Schaller: Benedicta. Gruber: Veritas mea.

Gradualia: Mitterer: Benedicta, Quasi stella, Molitor: Tecum principium. Gruber: Viderunt, Haec dies. Witt: Tenuisti manum, Christus factus est. Foerster: Justus ut palma.

Večinoma pa smo peli graduale koralno, ali pa smo jih vzeli iz Griesbacherjevega „Repertorium chorale“, ki pomaga iz zadrege v vseh slučajih.

Te Deum: Mitterer, Sattner; Passio: Ett.

Štacije pri procesiji sv. Telesa: Filke z vojaško harmonijo. Tantum ergo: Goller, Griesbacher, Lindtner, Zahlfleisch, Foerster itd.

Koralno mašo smo peli pri slovesnih mašah ob nekaterih delavnikih.

Slovenske pesmi vseh skladateljev, ki so se nam dopadle.

Vsako leto imamo pet orkestralnih maš z vojaškim orkestrom. Lansko jesen so dobile orgle ventilator, ki daje orglam obilne in mirne sape.

Iz tega poročila je razvidno, da velja pri nas geslo: *Sempre avanti!* **P. H.**

Iz Poljan nad Škofjo Loko. — Cenjeni gospod urednik! Blagovolite sprejeti iz Poljanske doline kratek dopis, kajti vsaj kolikor mi je znano, je moje poročilo prvo. Pri odhodu iz Kranjske gore, kjer sem dalje časa služboval kot organist, mi je č. g. župnik Lavtižar v Ratečah, znani skladatelj, ki je svojčas služboval kot kaplan v Poljanah, rekel: V Poljanah dobite dobrega župnika, nove krasne orgle, a velikega zbora ne bodete dosegli, kajti Poljanci niso pevci. Sedaj to skušam, saj šteje cerkv. zbor samo osem pevskih moči, četudi sem s trudom večkrat začel z mladino. Veliko je tudi vzrok, da gre vsa naša mladina za — baje — boljšim kruhom v tujino, zlasti v Ameriko. Vendar pa moram omeniti, da so se razmere sedaj v nekaj letih dokaj zboljšale, kajti mladina prihaja na dan in ta se je jela nekoliko bolj zanimati za glasbo sploh. Omeniti mi je še, da tukajšnji učitelj g. F. Gostič pozna težavo glede pevcev in uči v šoli mladino narodne in cerkvene pesmi in je kot dober pevec moja velika opora.

Naj sedaj še v kratkem omenim nekatere skladbe, ki jih proizvajamo na našem koru.

Latinske maše pojemo sledeče: Goller, Missa Loretto op. 25., Kempter, Missa in D. op. 9., Gruber, Missa Dominicalis op. 96., Foerster, Missa St. Caeciliae op. 15., Lavtižar, Missa Statuit op. 1., Schweitzer, Missa Kind Jesu, Hladnik, Missa St. Rosarii op. 19., Kimovec, Missa de Angelis. Requiem pojem sam. Hladnik, P. Angelik Hribar, Karl Segler in Oswald Jos. op. 25. Poslužujemo se tudi novega koral. Graduale in ofertorije pojemo različne: Foerster, Tresch itd. Izmed slovenskih skladb pojemo vseh pet zvezkov Slava Bogu, Slava Jezusu, Hladnik, Rihar renatus, posebno radi in z velikim užitkom pa pojemo novejši čas izdane pesmi: P. H. Sattner, S. Premri, Kimovec. Dovolite mi gospod urednik, še nekaj vrstic. Dne 9. avgusta t. l. praznuje tukajšnji preč. gospod kn. šk. duh. svetnik in župnik Jernej Ramoveš 70 letnico rojstva in minulo je že 37 let, odkar uspešno in vstrajno deluje med svojimi zvestimi Poljanci.

Zavzet je tudi za lepo cerkv. petje, kupi potrebne muzikalije in tudi gmotno rad podpira organista in pevce. — Zato mu vsi prav iz srca čestitamo in želimo, da ga nam ljubi Bog ohrani zdravega in čvrstega do skrajnih mej človeškega življenja.

Franc Ksav. Lukman,
organist.

Razne reči.

△ Predsednik Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo, velezaslužni slovenski skladatelj P. Hugolin Sattner je postal častni član „Glasbene Matice“. Iskreno čestitamo.

△ Anton Foersterjeva slovesna latinska maša v A-molu se je izvajala dne 16. junija t. l. v dunajski stolnici. Prav zelo nas veseli, da se krasno in plemenito cerkveno delo našega cerkvenoglasbenega prvoboritelja tudi v tujini upošteva in izvaja.

△ Profesor Fran Dugan, znan orgelski virtuoz, ki smo ga pri cerkvenem koncertu dne 14. februarja t. l. slišali in občudovali v tukajšnji stolnici, je postal stolni organist v Zagrebu. Bravo!

△ Sklep šolskega leta 1911/12 na ljubljanski orglarski šoli je bil letos dne 30. junija. Koncem leta je bilo v šoli 19 učencev, med njimi 6 abiturientov, ki so absolvirali šolo z dobrim, eden celo z izvrstnim uspehom. Absolventje so: Fr. Jeltnikar z Jančega, Anton Jobst z Brda pri Šmohoru na Koroškem (z odliko), Fr. Marolt iz Škocijana pri Turjaku, Iv. Škrjanec iz Trzina, Andrej Tinta iz Deskel

na Primorskem in Ignacij Zavrl iz Dol pri Litiji. Pred sklepom šolskega leta sta se v šolskih prostorih vršili dve javni produkciji: dne 27. junija dopoldne in dne 28. junija pop. Pri prvi produkciji so bili učenci izpraševani iz liturgike, cerkvenoglasbene zgodovine, harmonije in kontrapunkta ter so večinoma dobro odgovarjali. Abiturientje so nastopili tudi na orglah ter izvajali skladbe od Bacha (2), Rembta (2), Hladnika (1) in Premrla (1).

Pri produkciji dne 28. junija je nekaj učencev igralo klavir: deloma iz Anton Foersterjeve klavirske šole (II. in III. zvezek) deloma razne druge skladbe (Wenusch, Bertini, Diabelli, Kuhlau, Heller in Löschnhorn.) Za sklep so vsi učenci zapeli Credo iz M. Hallerjeve dvoglasne latinske maše op. 7 b; petje je vodil abiturient Škrjanec, orglal pa abiturient Jobst. Obe produkciji je posetilo precejšnje število prijateljev cerkvene glasbe, med njimi: predsednik Cec. društva, konz. svetnik P. Hugolin Saitner, ravnatelj šole „Glasb. Maticе“ prof. Gerbič, ravnatelj dež. muzeja prof. dr. Mantuani in več drugih glasbenih veščakov. V nedeljo 30. junija so orglarski učenci skupno z drugimi gg. stolnimi pevci peli pri veliki sv. maši v stolnici že preje omenjeno M. Hallerjevo dvoglasno mašo. Po sv. maši so se jim v šolskih prostorih razdelila spričevala; abiturientje so dobili vrhutega še vsak po en iztis Josip Foersterjeve izvrstne, temeljito in zelo lahko umljivo pisane knjige „Harmonielehre“ (Verlag Joh. Hofmann's Wittwe, Prag).

Δ Začetek šolskega leta 1912/13 na tukajšnji orglarski šoli bo v četrtek dne 19. septembra ob treh popoldne. Takrat naj se zglase prejšnji in nanovo vstopajoči učenci. Ti naj prinesejo seboj krstni list, zadnje šolsko spričevalo in priporočilo župnega urada. Vsak nanovo vstopajoči učenec mora napraviti vsprejemni izpit. Zahteva se predvsem dober posluš in nekaj znanja glasbene teorije; kdor zna tudi že nekoliko igrati na klavir, oziroma harmonij ali orgle, ima prednost pred tistimi, ki tega še ne znajo. Ker se je za prihodnje šolsko leto prijavilo že okrog 15 učencev, a imamo le za kakih sedem do osem novih prostora, opozarjamo že sedaj, da bodo letos sprejeti le najbolj nadarjeni kandidati, sploh samo taki, o katerih je že pri vstopu soditi, da bo v dveh do treh letih nekaj iz njih.

Δ Občni zbor Cec. društva za stolno župnijo sv. Nikolaja v Ljubljani se je vršil dne 29. junija. Predsednika namestnik č. g. Stanko Premrl je v daljšem poročilu očrtal delo društva v dobi zadnjih treh let in se spominjal vseh važnejših društvenih dogodkov; razun tega je podal tudi blagajniško poročilo. Gospa Ana Lavrič je poročala kot tajnica. Društvo je imelo tekom zadnjih treh let okrog 30 izvršujočih in okrog 50 podpornih članov.

Vršila se je volitev društvenega odbora, ki se je sestavil takole: Preč. g. Matija Kolar, stolni dekan in kanonik, predsednik, č. g. Stanko Premrl, stolni vikar in regenschori, podpredsednik in pevovodja, č. g. Fran Ferjančič, nam. semeniški vodja, blagajnik, gospa Ana Lavrič, organistinja, tajnica, g. Milan Kalan, c. kr. sodni avskultant, arhivar.

Δ Podporno društvo organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani je imelo redno odborovo sejo dne 19. junija. Razpravljalo se je zopet o zadevi društvenih zaupnikov in so se mesto nekaterih gg. organistov, ki tega mesta niso mogli oziroma nekateri niso hoteli prevzeti, postavili za zaupnike drugi. Dalje je odbor sprejel 12 novih članov, pet članov pa, ki za društvo niso kazali nikakega zanimanja, izključil. Odbor je pogledal nekoliko tudi v blagajnikovo knjigo in videl, da se je blagajna v zadnjem času sicer nekoliko opomogla; vendar je še precej članov, ki svojih rednih mesečnih (à 1 K) prispevkov niti za lansko niti za to leto niso vpsalali in je skrajni čas, da to svojo dolžnost čim preje store. — Govorilo se je tudi o izpremembi nekaterih točk društvenih pravil, ki naj se izvrši na prihodnjem, če ne rednem pa izrednem občnem zboru. — Gg. organiste tem potom zopet najvljudneje vabimo k pristopu omenjenega društva. Čim več nas bo v društvu, tem močnejši bomo. Pridobivajmo društvu tudi

podpornih članov! V sedanjih društvenih pravilih stoji sicer, da podporni ud postane, kdor plača na leto 10 K; ker pa bomo pod tem pogojem težko dobili podpornih udov, si usojamo predvsem čč. gg. duhovnike in drugo cenjeno občinstvo opozarjati, da je našemu društvu dobrodošla vsaka, tudi najmanjša bodisi redna, bodisi izredna podpora. Na preč. duhovščino se bo podporno društvo organistov obrnilo v tej zadevi še s posebnim oklicom v „Škofijskem listu“.

Δ V Zagrebu se bo od 13. do 21. avgusta vršil cerkvenoglasbeni podučni tečaj. Predavali se bodo sledeči predmeti: Koral, nauk o harmoniji, orglanje, dirigiranje, zborovo petje, glasbena zgodovina in liturgika. Predavali bodo: č. g. Filip Hajdukovič, regenschori stolne cerkve zagrebške, g. prof. Franjo Dugan, organist stolne cerkve zagrebške, g. Franjo pl. Lučič, učitelj glasbe in č. g. Mirko Novak, kaplan sv. Marka. Tečaj se prične dne 13. avgusta o petih popoldne.

Δ Mariborsko Cec. društvo je priredilo 27. junija s pomočjo filharmoničnega društva in srednjih šol v stolnici velik evharistični koncert, o katerem poroča graška „Gregorianische Rundschau“, da je izborno uspel. Čestitamo Mariborčanom na lepem uspehu, obnem pa jih vljudno prosimo, naj se ob takih prilikah blagovolijo spomniti tudi našega edinega slovenskega cerkvenoglasbenega lista in mu poslati kako poročilce.

Δ Gospod Ivan Zdešar, ki je letos s prav dobrim uspehom dovršil dunajski konservatorij, je nastavljen za organista in pevovodjo pri sv. Petru v Ljubljani. Bog daj srečo!

Oglasnik.

Jakob Aljaž: **Šest zborov** (štiri mešani in dva moška). VIII. zvezek. Besede S. Gregorčičeve. Cena 60 vin. Založil skladatelj, ki daruje ves dobiček škofovim zavodom sv. Stanislava. Tiskala Zadruga tiskarna v Ljubljani. Vsi zvezki (I. do VIII.) se dobé v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. — Aljaž zлага v svojem slogu: preprosto, lahko, a vendar z občutkom in potrebnim povdarkom. Vse-skozi zdrava hrana, ki jo zlasti našim zborom po deželi prav toplo priporočamo. Najlepši zbor v tej zbirki je pač šesti: Kmetski hiši, posvečen prevzvišenemu knezu in škofu dr. A. B. Jegliču. — Ta zvezek prinaša tudi S. Gregorčičevo in J. Aljažovo sliko.

H. Družovič: **Lira**. Srednješolska pesmarica I. in II. zvezek. Cene I. zvezka: mehko vezana knjiga K 1-70, v platno vezana K 2-10; cena II. zvezka: mehko vezana knjiga K 1-80, v platno vezana K 2-30. Ljubljana 1912. Založila Kat. Bukvarna. Liro, katere I. zvezek smo že lani v 10. številki priporočili, priporočamo tudi danes. Vendar bomo o obeh zvezkih o priliki še enkrat in nekoliko več izpregovorili.

S. P.

Listnica uredništva.

Preč. g. M. A. v I.: Iskrena hvala za oba prispevka. Sedaj hvala Bogu glede tvarine nismo bili v zadregi. Prav pa je, da imamo kaj pri roki za vsako silo. Pozdrav! — G. A. K. v K.: Vaš spis objavimo o priliki; kako: ali kot članek ali kot dopis, tega še ne vemo. Če bo le mogoče, Vam bomo ustregli. Oglasite se še kaj! — G. M. R. B.: Hvala lepa za prijaznost. Dobro ste napravili. O priliki bomo ekscerpt priobčili. Na svidenje! — Raznim drugim cenjenim dopisnikom: Hvala za dopise! Pridejo že na vrsto.

C. kr. akademija za glasbo in vpodabljajočo umetnost na Dunaju.

Oddelek za cerkveno glasbo v Klosterneuburgu.

Poduk v vseh teoretičnih in praktičnih strokah cerkvene glasbe kakor tudi v metodiki pevskega poduka in vežbanju glasu, razdeljen v dva letnika.

Vsak dan praktična vaja pri samostanski službi božji (ob delavnikih gregor. koral, ob nedeljah polifonna cerkvena glasba z orglami in brez orgel, ob praznikih z orkestrom); gojitev vseh cerkvenoglasbenih slogov.

Učiteljski zbor sestoji sedaj iz gg. profesorjev: Vincencija Gollerja in Maksa Springerja; dalje iz gg. docentov: prof. bogoslovja H. Pfeiferja, dr. R. pl. Kralika, dr. E. Luntza in učiteljev akademije: G. Feista in A. Baumanna.

Za poduk v orglah so na razpolago moderne vežbalne in koncertne orgle.

Gojenci imajo vsled blizo ležečega Dunaja (vozi se tje približno pol ure) kakor tudi vsled zveze s c. kr. akademijo za glasbo in vpodabljajočo umetnost tamkaj priliko prisostvovati izbornim koncertnim in opernim produkcijam.

Za duhovnike je pripravil samostan poseben internat.

Natančneje podatke o pogojih vsprejema, trajanju šolskega poduka, učnem načrtu, šolnini, ceni stanovanja in hrane itd. podaja tozadevni prospekt, ki se na zahtevo dopošlje gratis.

Prof. Vincencij Goller,

vodja oddelka za cerkveno glasbo
na c. kr. akademiji za glasbo in
vpodabljajočo umetnost.

Razpisana organistovska služba.

Služba organista in cerkvenika v Studenem pri Postojni. — Plača do 600 K, prosto stanovanje, štolnina in prostovoljna bira. Nastop s 1. septembrom 1912.

Današnjemu listu je pridejana 7. in 8. štev. glasbene priloge, poleg tega pa še knjižica „Metodika pevskega pouka“ spisal prof. Franc Gerbič. — Izvrstna, velepraktična, v naši domači tozadevni jako revni literaturi brezdvomno znamenita knjižica se bo dobivala tudi v Kat. Bukvarni. Cena 1 K 50 v.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.